

Diakonien i det moderne samfunn — utfordringer og visjoner

— Martti Lindquist er professor ved Helsingfors universitet og holdt foredrag på konferansens andre dag. I det følgende gis et utdrag fra hans foredrag.

Den frastjålne fremtid

På etterjuls vinteren 1984 satt vi, min tyske venn og jeg, en kveld og pratet på et sted i Hamburg. Vi pratet om tidens tegn som hopet seg opp som svarte skyer over vår verdensdels fremtid. Vi innså enda en gang hvordan konfliktene mellom stormaktene gjenspeiles i Europa. Vi snakket om relasjonene mellom u-land og i-land, vi ventilerte innvandrerspørsmålene, flyktningeproblemet og arbeidsløsheten. Vi fornemmet en stemning rundt oss som kom fra rotløsheten, og fra mennesker som har mistet seg selv.

Det ble et øyeblikks stillhet og min venn sier: «Jeg er ikke lenger redd for fremtiden – selv ikke den verst tenkelige. Jeg er redd for at det nåværende, det her nåværende marerittet aldri tar slutt.»

Med ett forstod jeg min venns tanke. Problemet er jo at vi er blitt frastjålet vår fremtid. Vi er fanger i nåtiden – det vedvarende marerittet.

Visjoner for fremtiden deler seg i to. Enten en om en verden «der allting er bra» eller den totale utslettelse.

Ifølge den første får vi et samfunn der menneskene bor bekvemt, benytter teknikkens nyeste verk og lever i trygghet. I denne verden blir mennesket det eneste forstyrrende element. Derfor må mennesket også forandres og tilpasses. Dette er et vilde av en verden som er blitt ferlig, eller rettere sagt en død verden.

På den andre siden velter ulike lags mareritt om fremtiden over oss. Det dreier seg om den ødelagte

naturen, kjernekraftsulykker, krig, arbeidsløshet og «storebrors» voktende øyne: Dette er også en ferdig verden, en verden som har vendt tilbake til sitt begynnelseskaos. Der er menneskenes tid forbi.

Begge fremtidsutsikter har det likhetstrekk at de gjør oss mennesker til tilskuere. Fra tilskuerplass kan vi enten applaudere eller protestere mot det som skjer, men det skjer, med sin indre logikk kraft.

Dette er et ran. Framtiden – altså vår egen framtid – er blitt oss frastjålet. Både Gud og mennesker er blitt avsatt. Det er noe grenseløst ubarmhjertig i at alt dette slenges i oppriktighetens, sivilisasjonens og utviklingens navn først og fremst nettopp på det enkelte lille menneske.

På den ene side har vi mennesket på jakt etter sin identitet, og på den annen en ferdig verden. Det er kanskje den største konflikten i vår tid. Vi må finne et utgangspunkt fra hvilket mennesket med mot kan begynne sin vandring. En vandring mot en fremtid i en verden skapt av Gud, opprettholdt og elsket av ham.

Livet er et spørsmål om ressurser

For de fleste er livet en sjanse, som aldri blir det det kunne ha blitt. En dag står man foran det smertefulle spørsmål: Hadde jeg et liv før døden? Da er det vanskelig å identifisere deg med sitt eget liv.

En del viktige ressurser er basale for at mennesket skal kunne bli sentrum i sitt eget liv, bli dets subjekt og kunne identifisere seg med

det. De basale ressurser deler jeg inn i fem grupper:

1. De fysiske, føde, bolig, klær, helse- og sosialvesen. Globalt sett finner vi her den største mangelen.

2. «Utrymmesressensen». Med det menes det alburom som skal til for å kunne forme sitt eget liv.

3. Relasjoner. Mennesket er en sosial vesen og trenger å bli elsket og bli tatt vare på for å kunne bygge et trygt og vitalt samliv.

4. Kunnskap. Kunnskap er av stor betydning for å kunne bygge sitt eget liv og være samfunnsbyggende.

5. Fantasi. Mennesket er et vesen med drømmer, ellers var vi fanger av omstendighetene. Til disse ressurser hører ideologiene, kunsten og religionene.

Fortvilelsens skygge

Mange mennesker har en følelse av at de har gått seg vill, bort fra sitt eget liv... Da kan Jesu ord bli opprørende sanne: «Den som finner sitt liv skal miste det, og den som mister sitt liv for min skyld skal finne det.» Det ser ut til å finnes en lov i livet som sier at den som kun konsentrerer seg om seg selv mister meningen med livet og sine livsmuligheter.

Med kristne begreper er det spørsmål om «mistrøstighetens» problem. Luther anså mismotet og vantroen som syndens grunnformer, for gjennom det blir både Gud og hans løfter fornektet.

Håpet må være en kraftkilde i livet. En kraftkilde man kan ta i bruk i

Forts. s. 10